

Tomislav Ivančić

KAKO RAZGOVARATI S BOGOM

**ZAKLADA TOMISLAV IVANČIĆ
Zagreb, 2023.**

UVOD

Na jednoj tribini, gdje sam govorio o smislu molitve, zamolio me jedan sudionik da mu protumačim što uopće molitva postiže, kakav ona ima smisao, gdje se ona u čovjeku događa i zašto je uopće potrebna. Je li to neka vrsta ponavljanja određenih riječi da bi se probudila čovjekova podsvijest, je li to ponavljanje Božjeg imena i obraćanja k njemu da ne bismo na njega zaboravili, je li to podsjećanje na izgubljeno nebo i na drugovanje s Bogom? Ili je to zaista razgovor s Bogom, drugovanje s njime i doživljavanje transcendentnih stvarnosti?

Morao sam mu odgovoriti malo dužim tumačenjem. Tradicija čovječanstva zajedno sa svojim religijama malo govori o stvarnim psihološko-duhovnim procesima koji se događaju kod molitve. Psihologija napominje da postoje rezultati molitve, da se u čovjeku oslobađa neka energija, da nastaje olakšanje i utjeha, što se može registrirati. Neki fizikalni eksperimenti govore o tome da se čak može mjeriti neka vrsta energije koju proizvodi čovjekov molitveni uzdah. Kod onih koji mole doživljava se promjena i oni postaju dobri. Postojali su pustinjaci, redovnici i monasi, postoje ljudi koji su se odvojili od svijeta, da bi prakticirali samo molitvu i na njima se uočava da postaju plemenitiji, drugačiji od drugih i da doživljavaju mistični zanos, ekstatična stanja i Božju blizinu.

Kršćanska duhovna tradicija smatra molitvu osobito privilegiranim mjestom duhovnog rasta, otvaranja Isusovoj milosti i njegovu spasu, prijateljevanja s Bogom i hoda prema svetosti. Molitva je praksa naređena u Svetom pismu. Molio je Isus iz Nazareta, molili su apostoli i molili su sveci kroz povijest Crkve i upravo kroz to po-

stajali sveti. Isus je naredio da molimo, apostoli su nam naređivali da se molitvom opremo Zlome, sveci nas poučavaju da se svim napastima i nehumanostima može oduprijeti molitvom. Kršćanska asketika i duhovnost pokušale su protumačiti putem psihologije religije, također putem racionalne psihologije, i putem psihologije duhovnog života ono što se događa molitvom i što se uopće događa u duhu. No, i u tim djelima se govori većinom o plodovima, o psihološkim efektima molitve, o korisnosti molitve, ali ne i o stvarnom tumačenju procesa koji se događa molitvom. Jedva poznamo čovjekovu dušu, a još manje poznajemo čovjekov duh. Psihoanalitička i dubinska psihologija su pokazale da u čovjeku postoje prostori nesusvjesnoga i podsvjesnoga, te je stoga teško istražiti te prostore. Čovjekov razum ne može do toga doći, to njemu ostaje nedostupno, te ih ne može proučiti, pregledati i složiti u znanstvene postavke. No, vjerujem da o tome treba razmišljati i da će se puno toga moći reći ako pokušamo analizirati ono što se događa u iskustvima vjere u našem duhovnom životu i usporedimo s onim do čega je došla suvremena psihologija. Ako je nešto teško proučavati, nije i nemoguće. Mnoštvo podataka su nam ostavili sveci i osobito mistici o djelovanju milosti u duši i o čovjekovu približavanju Bogu. Nažalost, ostalo je to nedostupno širem znanstvenom istraživanju bilo zbog predrasuda znanstvenika, bilo zbog sužavanja tog predmeta istraživanja na religiozno područje i teološku refleksiju.

Molitva je čovjekovo duhovno događanje. Budući da se to događa u podsvjesnom ili nesusvjesnom dijelu čovjeka, to nam izgovaranje molitvenih formula izgleda poput "flatus vocis", praznih glasova, jer ne dokučujemo dubinâ u kojima se to događa. Isus kaže da svatko tko moli dobiva. Mi to ne registriramo u životu. Ne znači da se to i ne događa. Vjerujem da se to sve odigrava u našim nesusvjesnim du-

hovnim razinama. Zato vjera ima neku čudesnu sigurnost kojoj se izvana ne može vidjeti razloge. Svaki vjernik doživljava da je siguran u ono što vjeruje, a da to ne može izreći. To ostaje nevidljivo, a sigurno. Zato je vjera neuništiva. Ona je temelj čovjekova života, kao što su korijeni temelj stabla i biljke, iako su izvana nevidljivi. Čovjek živi od tih nevidljivih korijena. Dapače, po njima i njihovom snagom čovjek je sposoban biti čovjek, svetac, velikan, genijalan i human. Čovjek je za duhovne dubine svog bića spreman umrijeti. Te dubine su najintimniji predio čovjekova bića. Možda je zato naša intima tako očaravajuća.

Molitva spaja čovjeka u cjelinu i ujedno ga spaja sa Bogom. Ona, čini se, nekako posreduje između čovjekova nutarnjeg i izvanjskog života, između njegova srca i njegovih djela, između duha i tijela, između njegove nesvjesne i svjesne razine. Ona istovremeno čitavog čovjeka spaja s Bogom, postaje prostorom u kojem se čovjek s Bogom susreće, gdje čovjek dopušta da se Božja volja na njemu vrši, gdje čovjek stupa u iskonski, izvorni odnos vlastitog bića sa Stvoriteljem.

No, kršćanska molitva nije mantra koja bi pomagala da čovjek sredi svoj nutarnji psihički i duhovni život, niti nešto što bi ulazilo u njegove dubine te ga smirivalo i davalo mu neka iskustva duha. Molitva je zaista razgovor s Bogom. Taj Bog je u srcu svakog vjernika. Kršćanin je hram Duha Svetoga, kaže Sveto pismo i Duh Sveti u njemu moli. Kršćanin je dijete Božje, on je baštinik neba i svjedok Isusa Krista na zemlji. Molitva je izričaj upravo toga čovjekova stanja i života. Ona čovjeku na psihičkom području izriče ono što se događa u njegovom duhovnom, ona mu nekako na van iznosi ono što je unutra, ona ga osposobljava da se njegov nutarnji život pokaže na van. Ona mu dakle daje da milost koja je u njegovoj nesvjesnosti prijeđe u svjesnost i djelatnost života. Molitva zato izražava ono što je u nama, ona govori da

je Bog naš Otac ali ona nas istovremeno spaja s Ocem. Molimo ga da nam oprost, da nas oslobodi od Zloga, da nam dade svagdašnji kruh i da unese svoje kraljevstvo u naš život. Svjestan zajedništva svetih, da je Crkva nebeska i zemaljska, vjernik izgovara "Zdravo, Marijo" kao što dijete govori svojoj majci i kao što brat razgovara sa sestrom, kao što prijatelji razgovaraju međusobno.

Tako molitva zapravo posvešćuje čovjekov nesvjesni vjernički život. Ona nevidljivu milost čini vidljivom. Tako zapravo podsvjesni i nesvjesni čovjekov duhovni i vjernički život postaju svjesnima. A to znači da ono što se događa u čovjekovu duhu biva vidljivo i u čovjekovoj duši, u njegovu psihičkom životu. Duh je naime ona sposobnost čovjeka u kojoj prebiva Bog i u kojoj čovjek može komunicirati s Bogom. Molitva je neka vrsta mosta između tog duhovnog i psihičkog u čovjeku, između nesvjesne milosti i svjesnog čovjekova života. Molitva je, naime, i duhovna i materijalna, ona se izgovara vidljivim, čulnim riječima, ali u sebi, u tim riječima, sadržava ono što je očima nevidljivo, što je nepipljivo, što je duhovno i transcendentno.

Drugim riječima, molitva čovjeka dovodi do iskustva milosti. A iskustvo je zapravo psihički doživljaj, to je transpozicija duhovnog na psihičko područje, nevidljivog na vidljivo. Čovjek je nesvjestan onoga što nije izrazivo u njegovoj psihičkoj stvarnosti, ako on to ne može razumjeti svojim razumom, osjetiti svojim osjećajima, ako to ne može izreći svojim riječima i misliti svojim mislima. Iskustvo je stoga mogućnost da se nevidljiva milost može izreći. Molitva je, dakle, most do milosti u duši, ali i most do Boga, te razgovor, drugovanje i prijateljevanje s njime. Jer, nestvorena milost i nije ništa drugo nego Bog sam. To je Duh Sveti koji ljubav Božju razlijeva u srcima našim.

Molitva je stoga vrhunski čovjekov čin. To je istovremeno naporan i najlakši, najdragocjeniji, najljepši i najradosniji čin. Stoga broj-

ni molitelji uživaju dok mole, jer doživljavaju kako polagano postaju svjesni onoga što jesu, te na taj način njihovo tijelo i psiha sudjeluju u milosnom životu njihova duha, njihova srca. Tako čitav čovjek postaje po molitvi sudionik milosti. U molitvi se čovjek svjesno opredjeljuje za Boga. Tako on po molitvi preuzima Isusovo otkupljenje i spas za sebe. Zato kaže sveti Alfons de Liguori da se čovjek bez molitve ne može spasiti. Istovremeno, tvrdi on, sigurno se spašava onaj koji moli.

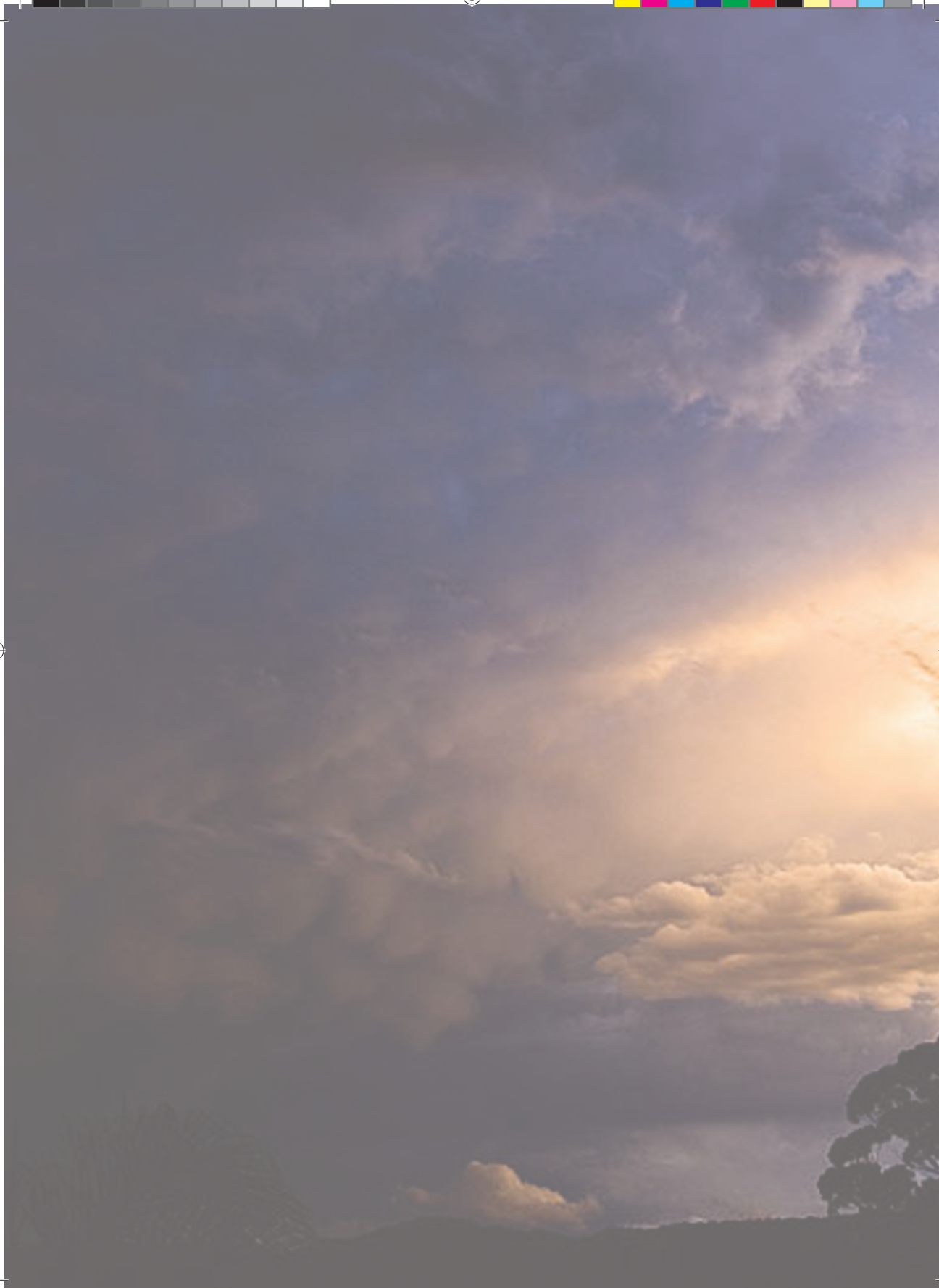
Naoko jednostavna, izvana gledano čak i besmislena čovjekova djelatnost, molitva je zapravo vrhunska djelatnost inteligencije, humanosti i dobrote.

Zato nam je molitva potrebna svaki dan, u svakom času.

U Zagrebu, na Bogojavljenje 2010. godine

Tomislav Ivančić

KAZALO

UVOD.....	5
ZNAKOVI MOLITVE	12
KRIŽ I KRIŽEVI	13
ISUSOV KRIŽ.....	14
MOLITI S MARIJOM	15
MOLITI SA SVECIMA.....	16
MOLITI NA HODOČAŠĆU.....	17
KAKO MOLITI.....	18
ŠTO MOLITI.....	19
UVJET MOLITVE	20
VJERA JE PROJEKT	21
ZDRAV POGLED.....	22
MOĆ SLOBODE.....	23
MOLITVA LIJEČI.....	24
MOLITVA TE MIJENJA.....	25
MOLITVA – DRUGOVANJE S BOGOM.....	26
MOLITVA JE ŽIVOT	27
MOLITVA U KRIZI.....	28
RAST VJERE	29
ISKUSTVO DUHA	30
SUSRESTI BOGA.....	31
KONTEMPLATIVNA MOLITVA	32
DOKAZ – BOG POSTOJI.....	33
KAKO MIJENJATI DRUGE	34
ČUDESNO OZDRAVITI.....	35

KAKO SE POMIRITI	36
S ISUSOM DO ZDRAVLJA.....	37
SLOBODA OD STRAHA.....	38
SNAGA U POSLU	39
SNAGA PROTIV SMRTI.....	40
MOLITVA TJEŠI.....	41
SVESTRANA KREATIVNOST	42
SVESTRANI RAZVOJ.....	43
KAKO SE SABRATI.....	44
PUT U SLOBODU	45
OČE NAŠ	46
PJEVAJUĆI MOLITI	47
DUHOVITO MOLITI	48
ISKRENO K BOGU.....	49
OSOBNOMOLITI.....	50
DUHOVNOST JE BITNA.....	51
LIJEČITI SAVJEST.....	52
ŠTO JE LJUBAV.....	53
FRUSTRIRANA MOLITVA	54
PREDANJE U BOŽJU LJUBAV	55
GOVORI ZDRAVO	56
ASKEZA	57
HIGIJENA DUHA	58
MOLITVA „PADOBRANA“	59
ODLUČI.....	60
U BOŽJOJ ZAŠTITI	61
SILA DUHA SVETOGA	62
VJEROVATI U OPROŠTENJE GRIJEHA.....	63
BOG ČEZNE ZA TOBOM	64

ZAKONITOST MOLITVE.....	65
POSLUŠNI ISUSU	66
MOLITVA JE PUT BOGU.....	67
VRHUNSKA SPOZNAJA	68
CJELOVITA ZNANOST	69
MOLITVA – TEMELJNI LIJEK	70
KONFLIKT U ČOVJEKU.....	71
NOVI ČOVJEK	72
SURADNJA	73
TKO JE ČOVJEK.....	74
ZAJEDNIŠTVO	75
POVRATAK NADE.....	76
PRODOR U NADSVIJET	77
SKOK U MOLITVU.....	78
GDJE MOLITI	79
MOLITVA JE ZA HRABRE.....	80
MOLITVA I RIJEČ	81
DEVETNICA.....	82
OSLONJEN NA BOGA	83
DAVATI DA BISMO IMALI	84
NAJPRIJE KRALJEVSTVO BOŽJE	85
PRIJATELJSTVO S BOGOM	86
ZAHVALJIVATI.....	87
O AUTORU.....	89

